

Készülődnek a kiállítók

Egy hónap múlva OMÉK

Egy hónap múlva, augusztus 17-én nyílik a 70. Országos Mezőgazdasági Élelmiszeripari Kiállítás és Vásár. A kőbányai vásárvárosban az előkészítő munkálatok az utolsó szakaszba érkeztek; sorra futnak be a konténeres teherautók a bemutatón szereplő gépekkel, berendezésekkel. Helyükre kerülnek az új növényfajták, s épül az a 13 istálló, amelyekben a nagy értékű hazai és külföldi tenyészállatok — szarvasmarhák, sertések, juhok — kapnak helyet. Az állatok egy részét az NSZK-ból, Kana-

dából, az Egyesült Államokból és Franciaországból már hazánkba szállították. Az augusztus 25-ig nyitvartartó kiállításra összesen 27 — közöttük 11 szocialista — ország jelentette be részvételi szándékát. Először vesz részt az OMÉK-on Afganisztán, Dél-Jemen és Vietnam. Összesen 1247 hazai és külföldi vállalat, cég mutatja be az agrártermelés új eredményeit, a legkorszerűbb technológiákat, rendszereket, és a kutatók, nemesítők munkáját.

A vásárra egy időben rendezik meg az Agromasexpót

és a Nemzetközi Technológiai Vásárt, amelyeken élelmiszeripari gépek, műszerek, s a mezőgazdasági gépgyártás újdonságai láthatók majd, de helyet kapnak a vegyipari segédanyagok is. Szakmai konferenciákra is sor kerül.

A rendezvények idején a vásár város galopp pályáján esténként folklórműsor és könnyűzenei program várja a látogatókat. Naponta rendeznek lovasbemutatókat, fogathajtó és díjugrató versenyeket.

A MÁV 50 százalékos utazási kedvezményrel járul hozzá a kiállítás sikeréhez.

Aratási riasztószolgálat

Meteorológiai riasztószolgálat segíti az aratók munkáját Dél-Dunántúlon. A Pécs közelében működő rakétás jégeső-elhárító szolgálat — a Tenkes-hegyi meteorológiai lokátorra támaszkodva — előrejelzi a váratlan időjárási eseményeket a régió mezőgazdasági zónáiban. A riasztás telex vagy CB-rádió útján történik, mégpedig néhány órával a vihar, zivatar kitörése előtt, így a gabonátáblákon dolgozó kombájnos- és szállítóbrigádok időben megtehetik a szükséges óvintézkedéseket.

A Tenkes-hegyi radarképek ismeretében a szakemberek órányi pontossággal meg tudják határozni a külföldi időjárási események érkezését, várható időtartamát, és intenzitását. Erre azért van szükség, hogy a megye területén elhelyezkedő tizenöt rakétakilövő állomást időben riasztani tudják a pusztító jégverések elhárítására. Az érintett egységek rakétákat lönek a zivatarfelhőbe, és ezáltal megakadályozzák a jégképződést, a jégeső kialakulását. A jégeső-elhárítás céljából folytatott radarmegfigyelés adatait felhasználva szervezték meg most a szolgálat munkatársai az aratási időjárás-előrejelzést.

A riasztóláncba azokat a mezőgazdasági üzemeket vonták be, amelyek a Tenkes-hegyi lokátorállomás 60–70 kilométer sugarú körzetében helyezkednek el, s telexgéppel vagy CB-rádióval rendelkeznek. Mintegy hatvan baranyai, somogyi és tolnai gazdaság kapcsolódhatott be így módon a regionális riasztóhálózatba. A jégeső-elhárító szolgálat az aratás ideje alatt naponta ad időjárási előrejelzést az üzemeknek, frontbetörés esetén pedig soron kívül értesíti őket.

Az új agrometeorológiai szolgáltatás ingyenes. A baranyai jégeső-elhárító rendszer szakembereinek társadalmi hozzájárulása ez a betakarítás sikeréhez a dél-dunántúli régióban. (MTI)

Réparátorok

Készülnek a cukorgyárak a szezonra. A tizenkét üzemben jelenleg a karbantartás munkálatait végzik; kijavítják, felújítják a berendezéseket, hogy a feldolgozás ideje alatt géphiba miatt minél kevesebb idő essen ki a termelésből. Több helyen, így például az Ácsi Cukorgyárban nagyobb rekonstrukción dolgoznak, évek óta folyamatosan korszerűsítik a termelést.

A gyárak és mezőgazdasági partnereik hamarosan a szedés pontos ütemét is összeállítják.

A mostani meleg idő kedvez a megközelítően százezer hektárnyi cukorrépa fejlődésének, s amennyiben a továbbiakban esőkezelés nélkül napos idő alakul ki, jó termést takarítanak be a gazdaságok.

Csempeexport

Idén mintegy félmillió négyzetméter csempe exportál a Romhányi Kerámiaipar. Ennek körülbelül az 50 százaléka már a megrendelőknél van, s a jelek szerint a jó minőség, a szállítási határidők pontos tartása és a megbízható ár tovább szilárdította a vállalat helyzetét az osztrák, az NSZK-beli és a holland piaccon.

Különösen lendületes a gyár kivitelének idei növekedése Hollandiába, amit többek között annak is köszönhet, hogy a holland

megrendelőnek egy új színösszetétel kialakítására vonatkozó kérélmére néhány héten belül kész kollekcióval válaszolt. Hasonló öközékenységgel mennek elebe más külföldi megrendelők minőségi és esztétikai kívánásainak, s ennek a hazai fogyasztók is hasznát látják. A következetes, gyors gyártmányfejlesztéssel ugyanis megszüntették a különbséget a hazai kereskedelemmel és a külföldi megrendelőknek szánt termékek minősége között.

Műszakiak

Az igazgatói székben

Baka Ernőt 6 hónapja nevezték ki az önálló vállalat-tá lett Szegei Öntöde igazgatójának.

— Milyen előnyeit érzi annak, hogy műszaki diplomával irányít egy négyszázötven főt foglalkoztató gyártó egységet?

— Az elmúlt fél év, azt hiszem, nem volt elegendő az egyértelmű vélemény megfogalmazásához. Ebben az időszakban nemcsak körülöttem zajlottak le változások, hanem a gyár életében is. A kollégáim véleménye és a saját tapasztalataim szerint is az önállósítás előnyt jelent a jövőben. Azok a pénzek, amik itt képződnek, nem kerülnek a közös kasszába. Újraelosztásukért nem kell kilincselni. Az elmúlt rövid hónapok alatt törekedtem arra, hogy minden, több embert érintő döntés még az előkészítés stádiumában nagy nyilvánosságot kapjon, a dolgozók hozzá tudjanak szólni a terveinkhez. Vallom, ha valamilyen széles körben megtárgyalunk, és a vélemények összegzésével hozunk döntést, nagyobb a valószínűsége, hogy elhatározásunk sikert hoz. No, de a gyári demokrácia kiterjesztéséhez nem feltétlenül kell műszaki diploma. Hogy mérnök vagyok, az műszaki kérdésekben és azokkal összefüggő dolgokban nagy előnyt jelent. Ez a vállalati tevékenységek igen széles területe. Hiszen a bérezéstől és a juttatások megítélésétől is elválaszthatatlan a műszaki alap és a helyi tényezők ismerete.

— Ön nem rég óta igazgató, de már előtte is hosszú évtizedeket töltött a gyárban. Innen, Szegeiről hogyan látszik a gyakran változó magyar kohászati helyzetet?

— Ma oly sokszor mondják kohászataunkra: válságban van, hogy lassan ennek a beteges lesz. Nem tudom, szabad-e ezt ilyen sokszor hangsúlyozni. Elképzelhető, hogy ez a degradálás milyen

érzést kelt az itt dolgozó emberekben. Kétségtelenül gondok vannak a kohászati is. Ha lenne az országnak 1,2 milliárd dollárja évente arra, hogy az idehaza felhasznált kohászati terméket, behozza külföldről, akkor esetleg felmerülhetne az ágazat teljes leépítésének ötlete. De meggyőződésem, akkor is helytelen lenne ez a döntés. Nehéz arra a kérdésre válaszolni, hogy milyen lenne a hazai gyártás és az import helyes aránya. Ez eszünkön kívül területe. Beruházásaink csak lassan térülnek meg. Egy mai döntésről csak 10–15 év múlva lehet megítélni, hogy helyes volt-e. Ma az öntödéi termékeire jellemző a szűk választék, sok a minőségi reklamáció. Ezen csak műszaki fejlesztéssel, a gépesítés mértékének növelésével lehetne változtatni. Másképp nem tudunk behozni a fejlett országokkal szembeni lemaradásunkból. Pénzügyi lehetőségeink ismeretében a következő években tovább nyílik az öllő.

— Tervei: a műszaki fejlesztésben?

— Több lehetőség végiggörözése után már kezdenek kibontakozni a VII. ötéves tervünk körvonalai. Kicsit bizva abban, hogy a jelenlegi szabályozó rendszert lényegesen nem szigorítják tovább, úgy döntötünk, hogy a tervidőszak első részében gyűjtjük a pénzünk. A gyár teljes felújítására készülünk. Az évtized utolsó éveiben elkezdjük a formázóink rekonstrukcióját. Véleményünk szerint a minőségi ugrás jobb a vállalatnak, mintha a meglevő, elavult technológiát toldozzuk-foltozzuk. Távlati terveinkben szerepel a tisztítómű, az olvasztómű és az adagter felújítása is. Ez legalább 15 évet vesz igénybe. A következő években mind nagyobb szerepe lesz nálunk a számítástechnikának. Most tartunk a kezdő lépéseknél. Jobb munkafeltételeket akarunk kialakítani dolgozóink számára is.

— Ezen a területen vannak talán a legnagyobb létszámú gépek?

— Igen. A vasöntödekből 1980 óta körülbelül a dolgozók ötöde távozott. A csökkenés különösen a szakmunkások körében nagymértékű, elképesztően kicsi az utánpótlásunk. Ezt a gondot a gépesítés alig oldja.

Ugyanis mindig lesznek a gyártásban egyedi darabok, amiket kézi munkával kell elkészíteni.

— Alacsony jövedelemtermelő képessége ellenére a kohászati az ország fizetőképességének megőrzése érdekében az utóbbi években nagy volumenű exportot teljesített.

— A minden áron való közvetlen kivittl nem tartom helyesnek, de feltétlenül szükséges a fizetőképesség megőrzéséért. A túlzottan erőltetett exportnak hazai árfelhajtó szerepe is van. Ugyanis így az itthoni fizetőképesség kereslet nem talál megvásárolható terméket. Előfordul, hogy az exportálthoz hasonló paraméterű árukat importálunk. Sőt, volt rá példa, hogy az itthon gyártott alkatrészeket hoztuk vissza felárral. Elgondolkodtató az is, hogy mindig a magas feldolgozottságú termékek értékesítése külföldön eladni. Néhány éve a finom hengerelt lemezeknél konjunktúra volt a világpiacra. Akkor azt érte meg eladni. Sajnos, amikor e termékek kereslete és ára csökkent, ezt csak lassan érzékelték külkereskedelmünk és még később gyártóink. A piaci érzéketlenség nemcsak a kohászati jellemző. De hát harmincöt évig nem ilyen gazdaságunkban nevelődünk. Ezt a módot most tanuljuk, és ez nem megy máról holnapra.

— Van-e szellemi tartalék a magyar kohászati?

— Szellemi tartalékunk van. Annak ellenére, hogy az utóbbi években a kohászati iránti érdeklődés halatlan mértékben csökkent. Az itteni szakembereket képző felsőfokú oktatási intézmények kénytelenek pótfelvételeket kiírni. Így olyanok kerülnek be, akik eredetileg más pályákra készültek. A mostani személyi állomány mégis sok új dolgra képes. Kell is a megújulás, ha a szakma presztízst tartani akarjuk.

— Van-e elegendő szakember a szegei gyárban?

— A jelenleg itt dolgozók nagy része jól felkészült szakember. Ha azonban valakit pótolni kell, már zavarban vagyunk. Jelenleg a dunai városi kohászati főiskolának nemhogy Szegeiről, de még a környékről sincs diákja. Ezért a helyi képzést szorgalmazzuk. Művezetőket, technológusokat akarunk felkészíteni saját erőből.

— Tervei: a műszaki fejlesztésben?

— Több lehetőség végiggörözése után már kezdenek kibontakozni a VII. ötéves tervünk körvonalai. Kicsit bizva abban, hogy a jelenlegi szabályozó rendszert lényegesen nem szigorítják tovább, úgy döntötünk, hogy a tervidőszak első részében gyűjtjük a pénzünk. A gyár teljes felújítására készülünk. Az évtized utolsó éveiben elkezdjük a formázóink rekonstrukcióját. Véleményünk szerint a minőségi ugrás jobb a vállalatnak, mintha a meglevő, elavult technológiát toldozzuk-foltozzuk. Távlati terveinkben szerepel a tisztítómű, az olvasztómű és az adagter felújítása is. Ez legalább 15 évet vesz igénybe. A következő években mind nagyobb szerepe lesz nálunk a számítástechnikának. Most tartunk a kezdő lépéseknél. Jobb munkafeltételeket akarunk kialakítani dolgozóink számára is.

Bóla István

Kissori évtizedek (6.)

Hullámhegyen

Kissori tanya, 1984

„Debrecenbe vittük a barackot Zetorral”.

— Nekünk csak a stafétabotot kellett átvenni — mondja Demus László, az Alkotmány Szakszövetkezet mostani elnöke. — 1973-ban Dobó Antal lett az elnök, feléves pártiskola után én lettem a párttitkár. Már készen volt a major, mind nagyobb traktorokat vásároltunk. Először csak egy-két traktor volt, aztán nyolctíz. Már tudtunk szorgalmazni a tagoknak: térítésért megszántotta a földjüket a gép. Jöttek az első kombájnokok, elmaradt a kézzel való aratás, a cséplőgépezés. Az emberek nem töltötték annyi időt a szántással, aratással, csépléssel. Megteremtettük a feltételeit a földvásárlásnak. Nőttek a paradicsomtáblák, egyre-másra telepítették a barackosokat. Évről évre nőtt a termelési kedv, megteremtődtek a bővített újratermelés feltételei.

Szögi Mihályék: előszobájában régi fénykép mutatja a tanyát. 1962-ben készült, egy lakodalomkor. Két ormótlan, 407-es Moszkvics áll a kapuban. A hetvenes években megszaporodtak a személyautók. A tanyákba bevezették a villanyt. Nem volt olcsó mulatság, volt, akinek tizenöt-húsz ezer forintja bánta, de az elektromos árammal út nyílt a kisgépek, morzsolók, darulók, szivattyúk beszerzéséhez. Az információktól elzárt világra ablakot nyitott a televízió.

— Először a térsz majorjában volt tévé. Messze földről összejártak az emberek, aki a boltba indult, az is bement, s ott ragadt egy-egy órára — emlékezik Demus László. — Először a térsz majorjában volt tévé. Messze földről összejártak az emberek, aki a boltba indult, az is bement, s ott ragadt egy-egy órára — emlékezik Demus László. — Először a térsz majorjában volt tévé. Messze földről összejártak az emberek, aki a boltba indult, az is bement, s ott ragadt egy-egy órára — emlékezik Demus László.

— Az emberek is megerlelték a pénzüket — mondja Biró József — Beletették a rosszat a láda aljára, meg úgy forgatták, hogy ne látszódjon, hol hibás a gyümölcs. Mi soha nem vittünk neki pálinkát, bár igaz, hogy a fiam volt a szállítója. A Tefunál volt sofőr, egyszer 160 kilóval kevesebb volt a barack, mikor átadta, mint amennyit itt mértek. Soha nem derült ki, szándékosan, vagy tévedésből mért-e rosszul, de utána velünk nagyon tisztességesen viselkedett. De volt tényleg olyan, akinek háromszor is ki kellett válogatnia, amit már otthon úgyis kiválogatott.

A felvásárlás egyébként nagyobb zökkenők nélkül zajlott, egy-két esetre emlékeznek csak, amikor a paradicsomszállítók az átvevőhelyen aludtak, mert annyi volt az áru, hogy nem győzték elszállítani.

— Ültetünk mi még közös földiepre is — mondja Demus László. — 1978-ban telepítettük, még 82-ben szedtünk róla. Aztán kiszántottuk.

— Nem jó itt a föld hozza. Öntözni sem tudtuk rendszeresen, ha jó idő jött rá, sokat termelt, ha nem, alig kaptunk pénzt belőle.

A szakszövetkezet egyébként egyre nagyobb közös területtel rendelkezik. Kialakult egy egészséges munkamegosztás a közös és a tagok gazdasága között. A nagyobb odafigyelést, több élőlunkát igénylő termékek a családi gazdaságokból, de a szakszövetkezet értékesítésében kerülnek zömmei piacra. Ezek után állami támogatást kap a közös. S abban is nagy szerepe van a nagyüzemnek, hogy a termelés színvonala ma olyan, amilyen — a kisgazdaságokban is.

— Jönnek az emberek a mi növényvédősünkhöz, s kérdegetik: mit mivel kell permetelni, miből mennyit kell rakni, mit mivel nem szabad keverni. Nem túlzás, ha azt mondom, innen tanultak meg gazdálkodni.

— 1972-ben elmentem a vasúthoz dolgozni — mondja Turú Imre. — Azért, hogy kapijak valami nyugdíjat. Csilléztünk, szénrel dolgoztunk a támfalon. A nagy lapáttal raktuk ki a vagonból a szenet. Meg is lett a gyümölcs, öt éve infarktust kaptam, azóta rokkantnyugdíjas vagyok. A sallangokkal együtt kapok 2 ezer 800 forint nyugdíjat, emellé még gazdálkodni is kell, nem lehet máshogy megélni. Egy hold paradicsom, ha besikerül, az jó pénz ad, de nehéz a munkája. Én nehezen bírom már, ha sokat dolgozom, hamar rosszul leszek.

Turú udvarán ott áll a „Szergej” a háztáji kocsi, azzal szállítják a paradicsomot. Jó évben, mert legutóbb nagy jég volt.

— Megszaladt itt az embereknek a hetvenes években. Némelyik ma már úgy cserélgeti az autóját, mint más az alsónadrágját.

A hetvenes évek derekán végleg leállították a kisvonalat, ami pedig rengeteg árut elfuvarozott a környékről.

— Megsírattuk, de most már azt mondom, jobb, hogy megszűnt.

Tanács István
(Folytatjuk.)